

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 15. martā
(OR. en)

7375/23

ECOFIN 240
UEM 64

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformas ievirzes – Padomes secinājumi

Pielikumā pievienots Padomes secinājumi "ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformas ievirzes", kas tika apstiprināti *ECOFIN* padomes sanāksmē 2023. gada 14. martā.

ES EKONOMIKAS PĀRVALDĪBAS SISTĒMAS REFORMAS IEVIRZES

PADOMES SECINĀJUMI

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

1. ATGĀDINA, ka dalībvalstis ekonomikas un fiskālo politiku uzskata par vispārsvērīgu jautājumu un koordinē to Padomē saskaņā ar Līgumu. UZSVER, ka ES ekonomikas pārvaldības sistēmai ir izšķiroša nozīme, lai visā ES efektīvi koordinētu un uzraudzītu ekonomikas politiku, visās dalībvalstīs vidējā termiņā un ilgtermiņā nodrošinot stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, veicinot ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un konvergenci un novēršot makroekonomisko nelīdzsvarotību, un tas tiek atbalstīts ar izaugsmi un noturību veicinošām reformām un investīcijām;
2. ATZĪST, ka, pateicoties ātrai politikas rīcībai valstu un ES līmenī, ES ekonomika pēc pandēmijas turpināja spēcīgu atveseļošanos. Tomēr tā saskaras ar daudzām īstermiņa un ilgtermiņa ekonomikas un sociālajām problēmām, ko izraisījusi palielināta ģeopolitiskā spriedze, augstā inflācija un procentu likmju pieaugums, klimata pārmaiņas, digitalizācija, demogrāfiskās pārmaiņas, nepieciešamība atbalstīt konkurētspēju un stratēģisko autonomiju atvērtā ekonomikā, nepieciešamība nodrošināt energoapgādi par pieejamām cenām un piegādes drošību, kā arī nepieciešamo aizsardzības spēju stiprināšanu. Daudziem no šiem izaicinājumiem ir nepieciešamas vērienīgas reformas un būtiskas investīcijas. Turklāt pandēmijas radītā krīze, kā arī Krievijas kara pret Ukrainu izraisītās sekas ir palielinājušas jau tā augsto parāda līmeni, kuru vajadzētu pakāpeniski un reālistiski samazināt;

3. ATZINĪGI VĒRTĒ 2022. gada 9. novembrī publicēto Komisijas paziņojumu par ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformas ievirzēm. ATZĪST Eiropadomes aicinājumu Komisijai un Padomei ātri virzīt uz priekšu darbu pie ekonomikas pārvaldības pārskatīšanas, ņemot vērā Eiropadomes 2023. gada februāra secinājumus. ATZĪST, ka spēkā esošās sistēmas pārskatīšana varētu uzlabot tās efektivitāti;
4. UZSVER, ka valstu atbildība ir būtisks efektīvas ekonomikas pārvaldības sistēmas elements. ATZĪST priekšrocības, ko sniedz lielāka koncentrēšanās uz daudzgadu fiskālo plānošanu, vienlaikus saglabājot ikgadējo uzraudzības ciklu saistībā ar Eiropas pusgadu. ATZĪST nepieciešamību ņemt vērā dalībvalstu fiskālās sākumpozīcijas un perspektīvas, kā arī atšķirīgo fiskālo virzienu ekonomiskās iezīmes. UZSVER, ka ir svarīgi sistēmu vienkāršot, kā arī saglabāt tās daudzpusīgumu. UZSVER, ka ir svarīgi nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi, pārredzamību un paredzamību;
5. UZSVER ka attiecībā uz ekonomikas pārvaldības sistēmas reformu dalībvalstu vidū pastāv viedokļu konverģence šādās jomās:
 - a) Līgumā noteiktās atsauces vērtības – 3 % plānotā vai faktiskā valdības budžeta deficīta attiecībai pret iekšzemes kopproduktu tirgus cenās un 60 % valsts parāda attiecībai pret iekšzemes kopproduktu tirgus cenās – paliek nemainīgas. Ekonomikas pārvaldības sistēmai būtu jānodrošina, ka šīs atsauces vērtības tiek ievērotas efektīvāk, iedarbīgāk un ilgtspējīgāk;
 - b) Tiklīdz būs stājusies spēkā reformētā ekonomikas pārvaldības sistēma, visām dalībvalstīm būtu jāiesniedz valsts vidēja termiņa fiskālie un strukturālie plāni. Valsts plāniem būtu jāaptver fiskālā politika, reformas un investīcijas. Šajos plānos būtu jānosaka valsts fiskālā virzība, par kura vienīgo darbības rādītāju tiktu noteikti neto primārie izdevumi;

- c) Dalībvalstīm fiskālā virzība būtu jā sagatavo kā daļa no saviem valsts plāniem un saskaņā ar Komisijas tehnisko fiskālo trajektoriju. Tādējādi tiks izveidots satvars dialogam ar attiecīgo dalībvalsti gadījumos, kad pienācīgi jā pamato atšķirības starp plānu un trajektoriju. Komisijas trajektorijas pamatā vajadzētu būt kopīgai metodikai, par ko vēl ir jāvienojas un kas ir atkārtojama, paredzama un pārredzama, un tai būtu jāietver valsts parāda un ekonomikas problēmu analīze. To arī veicinās regulāras tehniskās diskusijas par aplēsēm un prognozēm, un tā būtu jāapspriež attiecīgajās komitejās daudzpusējā kontekstā. Komisijas tehniskajai trajektorijai būtu jānodrošina fiskāli pasākumi, lai panāktu parāda pietiekamas samazināšanās tendenci vai saglabātu to piesardzīgā līmenī, vienlaikus nodrošinot publisko finanšu ilgtspēju un veicinot reformas un publiskās investīcijas. Šajā nolūkā būtu jāapsver kopīgi aizsardzības nosacījumi, lai nodrošinātu pietiekamu parāda samazināšanu un novērstu fiskālo pasākumu atlikšanu;
- d) Plāni un iespējamie atjauninājumi Komisijai būtu jāizvērtē pilnībā pārredzami, balstoties uz kopējiem novērtēšanas principiem, par kuriem vēl ir jāvienojas, un Padomei būtu jāveic to daudzpusēja pārbaude un apstiprināšana. Sistēmā būtu pienācīgi jāņem vērā nepieciešamība ļaut dalībvalstīm veidot savu ekonomikas politiku demokrātiskā procesa ietvaros. Tāpēc visus plānus pēc pieprasījuma varētu pielāgot valstu vēlēšanu ciklam, pārskatīt līdz ar jaunu valdību pievienošanos un atjaunināt, ņemot vērā objektīvus apstākļus, vienlaikus saglabājot fiskālās korekcijas mērķi;
- e) Fiskālās korekcijas periodu varētu pagarināt, ja dalībvalsts apņemas īstenot atbilstīgu reformu un investīciju kopumu, kas uzlabo izaugsmes iespējas vai noturību, stiprina publiskās finanses un tādējādi arī to stabilitāti ilgtermiņā, un risina ES stratēģiskās prioritātes, tostarp publisko investīciju problēmas, kas saistītas ar zaļo un digitālo pārkārtošanos un aizsardzības spēju stiprināšanu. Korekcija būtu jāveic pareizā secībā, lai izvairītos no "atlikšanas";

- f) Visām dalībvalstīm valsts plānos būtu jānodrošina, ka visā plānā tiek ievērots deficīta kritērijs vai garantēts pietiekams un ticams progress virzībā uz ievērošanu, attiecīgā gadījumā saskaņā ar Padomes ieteikumiem. Pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrai, kuras pamatā ir 3 % budžeta deficīta kritērija pārkāpums, būtu jāpaliek nemainīgai, tostarp attiecībā uz attiecīgo faktoru novērtējumu;
- g) Dalībvalstīs, kuru valsts parāda attiecība pret IKP pārsniedz 60 %, valsts vidēja termiņa plānos būtu jānodrošina, ka šī attiecība pietiekamā apmērā samazinās. Dalībvalstīs, kuru valsts parāda attiecība pret IKP ir mazāka par 60 % un kurām ir valsts parāda problēmas, valsts vidēja termiņa plānā ir jānodrošina, ka šī attiecība saglabājas piesardzīgā līmenī. Pārmērīga budžeta deficīta esamības pārbaude, kuras pamatā ir parāda kritērija pārkāpums, būtu jāuzsāk gadījumos, kad dalībvalsts ir pārkāpusi 60 % atsauces vērtību un tiek novērota novirze no saskaņotās fiskālās virzības. Pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā, ja ir pārkāpts parāda kritērijs, ņem vērā visus attiecīgos faktorus. Vajadzības gadījumā būtu jāprecizē to izmantošana. Komisijai, vienojoties ar Padomi, būtu jānosaka līdzekļi, lai ņemtu vērā gan augšupējas, gan lejupējas kumulatīvās novirzes no saskaņotās fiskālo korekciju virzības. Dalībvalstīs, kurām ir nelielas valsts parāda problēmas, fiskālajai virzībai valsts plānos būtu jānodrošina, ka deficīts pastāvīgi tiek ticami uzturēts ne mazāk kā 3 % apmērā vai pietiekami samazinās līdz minētajai robežai, un ka parāda attiecība tiek saglabāta piesardzīgā līmenī, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt valsts finanšu vidēja termiņa un ilgtermiņa ilgtspēju un izvairīties no nepamatotas parāda uzkrāšanās;

- h) Izpilde būtu jāpadara efektīvāka, tostarp nodrošinot lielāku pārredzamību. Finansiālo sankciju sākotnējo naudas summu vajadzētu samazināt, lai nodrošinātu reālistiskāku piemērošanu;
- i) Būtu jāprecizē vispārējā izņēmuma klauzula attiecībā uz lieliem satricinājumiem eurozonā vai ES kopumā, kas ļautu pielāgoties ārkārtas apstākļiem, kuru rezultātā nav iespējams reālistiski ievērot fiskālās korekcijas virzību un kas ļautu īslaicīgi novirzīties no vidēja termiņa plāna. Turklāt konkrētām valstīm paredzēta izņēmuma klauzula pieļautu īslaicīgas novirzes no vidēja termiņa fiskālās korekcijas virzības tādos ārkārtas apstākļos, kurus valdība nevar kontrolēt un kuriem ir būtiska ietekme uz konkrētās dalībvalsts publiskajām finansēm. Būtu jānosaka pienācīgas izņēmuma klauzulu aktivizēšanas un pagarināšanas procedūras. Padomei būtu jāiesaistās izņēmuma klauzulu piemērošanā, balstoties uz Komisijas novērtējumu;
- j) Valsts neatkarīgo fiskālo iestāžu (*IFI*) pašreizējā loma makroekonomisko prognožu sagatavošanā vai apstiprināšanā būtu jāsaglabā un jāpielāgo valsts vidēja termiņa fiskālajiem strukturālajiem plāniem, vienlaikus apsverot minimālos standartus. *IFI* nevajadzētu būt iesaistītām nacionālo plānu izstrādes posmā. Būtu jāizpēta iespēja pastiprināt Eiropas Fiskālās padomes lomu ekonomikas pārvaldības sistēmā;
- k) Dalībvalstīm, kuras savās valsts fiskālajās sistēmās izmanto strukturālās bilances rādītāju, būtu jāspēj strukturālajā bilanci iestrādāt izdevumu virzību vienīgi valsts budžeta mērķiem;

- l) Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra joprojām ir būtiska, lai konstatētu, novērstu un koriģētu nelīdzsvarotības, kas negatīvi ietekmē dalībvalstu ekonomiku, ekonomiskās un monetārās savienības vai pat visas Eiropas Savienības ekonomikas pienācīgu darbību. Šai procedūrai vajadzētu kļūt tālredzīgākai, lai agrīnā posmā atklātu jaunus riskus. Tā būtu arī jāpadara dinamiskāka, nelīdzsvarotības novērtējumu vairāk balstot uz risku attīstību un politikas īstenošanu, un tajā būtu jānosaka skaidrāki kritēriji dalībvalstu statusa palielināšanai un samazināšanai saskaņā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru. Būtu jāuzlabo procedūras atbildības, paredzamības, pārredzamības, vienlīdzīgas attieksmes, izpildes un eurozonas dimensijas;
6. UZSVER, ka ekonomikas pārvaldības sistēma ir viens no galvenajiem ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) arhitektūras pīlāriem, kas atbalsta vienotās valūtas stabilitāti un eurozonas ekonomikas noturību. UZSVER, cik svarīga ir budžeta plāna projekta izstrādāšana, lai koordinētu fiskālo politiku un nodrošinātu eurozonas dalībvalstu budžeta projektu atbilstību ES fiskālajiem noteikumiem. PIEKRĪT, ka šis process būtu jāturpina reformētās sistēmas ietvaros, ņemot vērā stingru fiskālās politikas koordināciju eurozonā, ko atbalsta eurozonas ieteikums par fiskālo politiku un vispārējā budžeta stāvokļa pārraudzību eurozonā. ATZĪST, ka analīze makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros būtu jāizstrādā tā, lai tā uzlabotu procedūras eurozonas dimensiju. PIEKRĪT, ka pēcprogrammas uzraudzības sistēmu varētu racionalizēt un uzraudzības intensitāti laika gaitā varētu pielāgot visās dalībvalstīs atkarībā no ekonomikas, fiskālajām vai finanšu norisēm. UZSKATA, ka ekonomikas pārvaldības sistēmā un turpmākajos ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) padziļināšanas pasākumos būtu jāņem vērā pieredze, kas gūta no Savienības ekonomikas politikas risinājumiem, reaģējot uz iepriekšējām krīzēm;

7. AICINA steidzami turpināt darbu pie ekonomikas pārvaldības pārskatīšanas gan pirms, gan pēc jebkādiem tiesību aktu priekšlikumiem. PIEKRĪT, ka ir vajadzīgi turpmāki precizējumi un diskusijas, tostarp attiecībā uz Komisijas trajektorijas noteikšanu, to, vai prasībās dalībvalstīm, par kurām tiek uzskatīts, ka tām ir nelielas parāda problēmas, būtu, iespējams, jāiekļauj fiskālo trajektoriju, kā arī attiecībā uz izdevumu agregātu noteikšanu, kopējo kvantitatīvo standartu piemērotību un struktūru nolūkā atbalstīt reformēto sistēmu, fiskālās virzības paplašināšanas principiem, konkrētām valstīm adresēto ieteikumu lomai, valstu plānu izpildi un stimuliem reformām un investīcijām;
8. ATGĀDINA, ka saskaņā ar Līguma par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību (LSKP) 2. pantu tas jāinterpretē atbilstīgi un jāpiemēro tiktāl, ciktāl tas ir saderīgs ar ES tiesību aktiem. ATZĪST, ka būtu jānodrošina LSKP atbilstība pārskatītajam Stabilitātes un izaugsmes paktam. AICINA apsvērt šādas atbilstības nodrošināšanu;
9. AICINA Komisiju pirms tiesību aktu priekšlikumu publicēšanas ņemt vērā dalībvalstu viedokļu sakritību un turpināt sadarboties ar dalībvalstīm jomās, par kurām nepieciešamas papildu diskusijas. APŅEMAS Padomē izskatīt iespējamās turpmākos pasākumus, lai 2023. gadā pabeigtu lēģislatīvo darbu.